

AZ ISO NEMZETKÖZI SZABVÁNYAJÁNLÁSAI
A REPROGRÁFIA TÁRGYKÖRÉBEN

dr. Lázár Györgyné – Tőkés László

Könyvtárakban, levéltárakban, dokumentációs intézményekben világszerte a dokumentumok reprodukálása ma már nélkülözhetetlen. A nemzetközi dokumentumcserét ma már mikrofilm nélkül nem lehet elképzelni. A mikrofilmek és mikrokópiák készítőinek és felhasználóinak feltétlenül szükséges ezek méretének, anyagának, valamint az előállítás és felhasználással kapcsolatos készülékek, tárolóberendezések méreteinek összehangolása, szabványosítása.

A méretek szabványosításán kívül szükséges a másolatok tartóságára vonatkozó minőségi előírásokat tartalmazó szabványok létrehozása, valamint a szakkifejezéseknek a különféle nyelveken való egyeztetése, a terminológia egységesítése.

A reprográfia területén egyrészt nemzetközi szabványosítás folyik, másrészt az egyes országok nemzeti szabványokat készítenek. Utóbbinál messzemenően figyelembe veszik a nemzetközi szabványajánlásokat. A nemzeti szabványok ilyen összehangolása könnyíti meg a nemzetközi dokumentumcserét.

1950-től működik az ISO 46.sz. Dokumentációs Bizottság 1.sz. Albizottsága /ISO TC 46/SC 1/, amelynek feladata a reprográfia tárgykörében a nemzetközi szabványajánlások kidolgozása. Ennek az albizottságnak 18 tagja van, köztük Magyarország is. A titkári teendőket az AFNOR, a francia szabványosítási szervezet látja el.

Az ISO szerepe nemcsak abban áll, hogy a nemzeti bizottságok által kidolgozott anyag cseréjéről gondoskodik, hanem együttműködik más nemzetközi szervezetekkel is, amelyek hasonló kérdésekkel foglalkoznak, pl. az UNESCO, IFLA /International Federation of Library Associations/, FID /International Federation for Documentation/.

Az alábbiakban közöljük a reprográfia témakörében eddig megjelent nemzetközi szabványajánlások és ajánlástervezetek magyar szövegét, amelyek a másolatok-, mikromásolatok-, leolvasókészülékek- és az olvashatósági vizsgálatokra vonatkozó előírásokat tartalmazzák.-

E dokumentumok első ízben történő közzététele hasznos segítséget nyújthat e terület dolgozóinak a műszaki irodalom megismerésében.

ISO/R 169 SZABAD SZEMMEL OLVASHATÓ FÉNYKÉPMÁSOLATOK PAPIR-MÉRETEI
/Sizes of photocopies /on paper/ readable without optical devices/
1960. december, 3 p.

MÉRETMEGHATÁROZÁS, TERJEDELEM
ÉS TÜRÉS

Méretmeghatározás*/ Nemzetközi A sorozat /Az ISA Bulletin 7. szerint/	Terjedelem **/ /szélesség x x magasság/	Tűrés ***/	
		általános	különleges
A 3	297 mm x 420 mm	$\pm 2 \%$	+ 0 mm - 2 mm
A 4 /előnyben részesített méret/	210 mm x 297 mm	$\pm 2 \%$	+ 0 mm - 1 mm
A 5	148 mm x 210 mm	$\pm 2 \%$	+ 0 mm - 1 mm

*/ Az ISA Bulletin 7 /papir méretek/ helyett, amelyet annak idején az ISA adott ki, hamarosan új ISO ajánlás készül ugyanebben a témakörben. Ezeknél kisebb vagy nagyobb méretű papírok esetében a nemzetközi A sorozatot lehet szükség szerint használni. Azok az országok, amelyek még nem vezették be az A sorozatot, mindegyik méretet a hagyományos vagy nemzeti beosztás alapján a hozzá legközelebb eső kisebb méret szerint határozhatják meg.

**/ Ezek a méretek kidolgozott másolatokra vonatkoznak.

***/ A tűrések a következő légköri viszonyok között érvényesek:
hőmérséklet: 20°C
páratartalom: 65 %

Az általános tűrés kémiai úton kezelt, a kidolgozás után körülvágtatlanul hagyott papírokra vonatkozik;

a különleges tűrés kémiai úton kezelt, a kidolgozás után körülvágtott papírokra érvényes.

ISO/R 193 ÁTLÁTSZÓ ALAPU MIKROKÓPIÁK. AJÁNLOTT ANYAGOK.
MÉRETEK
/Microcopies on transparent bases. Sizes of recommended bases/
1961. március, 3 p.

1. Az ajánlás tárgya

Ez az ISO ajánlás a mikromásolatok készítésére használt átlátszó anyagok méretét határozza meg.

2. Mikrofilmtekercs vagy mikrofilmcsik

A mikrofilmtekercsek és mikrofilmcsikok ajánlott szélessége:

16 mm 35 mm^{*}/ 70 mm

^{*}/ Dokumentációs cserére készített mikrofilmek esetében a 35 mm film-szélességet kell előnyben részesíteni /szemben az archivális megőrzéssel, amikor egy bizonyos körön túl nem terjed a filmek használata, és a három méret bármelyike megfelelő/.

3. Mikrofilmlap /átlátszó mikrolap/

A mikrofilmlap ajánlott terjedelme:

75 mm x 125 mm
105 mm x 148 mm^{**}/ $\begin{matrix} + 2 \text{ mm} \\ - 0 \text{ mm} \end{matrix}$ túrés a hosszabb oldalon/

Ezek a méretek /és túrés/ a mikrofilmlapok terjesztésre és besorolásra szánt másolataira vonatkoznak.

4. Megvilágítatlan tekercsek

Ha a mikrofilm vagy mikrofilmlap tekercsalaku érzékeny filmre készül, a tekercsek szélessége általában a következő:

16 mm 35 mm 70 mm 105 mm 125 mm 150 mm^{***}/

Megjegyzés: 150 mm széles tekercsre készített A 6 méretű mikrofilmlapok esetében a képsor teljes szélessége ne legyen több 148 mm-nél.

^{**}/ A 6 méret

^{***}/ A 150 mm széles tekercsek hosszanti kettévágásával egyszerű módon lehet 75 mm széles tekercshez jutni, amelyekre bizonyos esetekben, elsősorban 75 x 125 mm-es mikrofilmlapok előállításánál szükség van.

ISO/R 218 MIKROKÓPIÁK. 35 MM-ES MIKROFILMEK KICSINYÍTÉSI
ARÁNYA NEMZETKÖZI CSERE CÉLJÁRA
/Microcopies. Scale of 35 mm microfilms for inter-
national exchange/
1961. november, 4 p.

1. A mikromásolat legerősebb kicsinyítése a reprodukálásra kerülő dokumentum jellegétől függ.
2. A 3. pontban meghatározott eset kivételével azonban, a nemzetközi dokumentációs csere szánt mikromásolatok kicsinyítési aránya ne legyen erősebb, mint
 - 1 : 14 297 mm x 420 mm-nél kisebb formátumu
 - 1 : 20 297 mm x 420 mm-nél nagyobb formátumudokumentumok esetében.
3. Ha az érintett felek egymás között megállapodnak, más arányú kicsinyítés is alkalmazható.

ISO/R 260 MIKROKÓPIÁK ÉS ANYAGAIK TERMINOLÓGIÁJA
/Terms relating to microcopies and their bases/
1962. május, 4 p.

BEVEZETŐ MEGJEGYZÉSEK

Az utóbbi néhány évben kialakult a mikromásolatok terminológiája, de még egy nyelvben sem öltött határozott formát. Ezért nehéz a különféle nyelvekben pontosan egymásnak megfelelő kifejezéseket találni. A mikromásolatok azonban jelentős mértékben nemzetközi forgalomban kerülnek felhasználásra, és ezért pontosan és világosan meg kell határozni azokat különféle országokban, különféle nyelveken. Ennek érdekében szükséges minden forgalomban lévő mikromásolatnak

- /a/ egy minden országban elfogadott meghatározást adni
- /b/ minden nyelvben megfelelő elnevezést találni.

Ez az ISO ajánlás az /a/ pontban említett meghatározást adja meg, és példát ad a /b/ pontban szereplő elnevezések lehetőségére.

Minden nyelvben a szakkifejezés /b/ megválasztása a nyelv különleges sajátosságaitól függ. Lehet létező szó, új kifejezés vagy körülírás. Az a lényeg, hogy minden meghatározásra /a/ legyen egy megfelelő kifejezés /b/.

Ez elkészült például angol, francia és orosz nyelven, mint az ISO három hivatalos nyelvén.*

*/ A szövegben szereplő rövidítés: a = angol fr = francia

1. Általános kifejezések

1.1 Mikromásolat

Optikai készülék segítségével előállított másolat, amely az eredeti dokumentum méreteit erősen kicsinyíti

a: Microcopy fr: Microcopie

1.2 Mikrofilm

Mikromásolatok sorozatát /kivételesen egy mikromásolatot/ tartalmazó, átlátszó film alapanyagu tekercs, csik vagy lap

a: Microfilm fr: Microfilm

1.3 Átlátszatlan mikromásolat

Mikromásolatok sorozatát /kivételesen egy mikromásolatot/ tartalmazó, átlátszatlan anyagu tekercs, csik vagy lap

a: Micro-opaque /opaque microcopy/
fr: Microcopie opaque /micro-opaque/

1.4 Kicsinyítési arány

A felvétel és az eredeti dokumentum vonal szerinti méreteinek aránya. Például az 1:5 arány azt jelenti, hogy az eredeti dokumentum minden vonal szerinti mérete a másolatban egyötödére csökken

a: Scale fr: Échelle

2. A mikromásolatok szokásos formái

2.1 /Mikromásolatok/ átlátszó anyagon

a: Transparent bases fr: Supports transparents

2.1.1 Mikrofilm-tekercs

Mikromásolatok sorozatát tartalmazó, tekercs formájú film

a: Roll microfilm fr: Microfilm en rouleau

2.1.2 Mikrofilm-csik

Mikromásolatok kisebb sorozatát, kivételesen egy mikromásolatot tartalmazó, csikban tárolható film

a: Strip microfilm fr: Microfilm en bande

2.1.3 Mikrofilmlap

Átlátszó, négyzetes lap, amelyen mikromásolatokat - kivételesen egy mikromásolatot - helyeztek el

a: Sheet microfilm fr: Microfilm en feuille

2.1.4 Átlátszó mikrolap

Kicsinyített méretű mikrofilmlap, melyet analitikai vagy bib-

liográfiai kártya gyanánt használnak

a: Film microfiche

fr: Microfiche transparente on microfiche-film

2.2 /Mikromásolatok/ átlátszatlan anyagon

a: Opaque bases

fr: Supports opaque

2.2.1 Átlátszatlan mikro-tekeres

Mikromásolatok sorozatát tartalmazó, átlátszatlan tekeres

a: Roll micro-opaque /opaque-microcopy/

fr: Microcopie opaque /micro-opaque/ en rouleau

2.2.2 Átlátszatlan mikro-csik

Mikromásolatok rövidebb sorozatát /kivételesen egy mikromásolatot/ tartalmazó átlátszatlan csik

a: Strip micro-opaque /opaque microcopy/

fr: Microcopie opaque /micro-opaque/ en bande

2.2.3 Átlátszatlan mikrokártya

Átlátszatlan négyszögletes lap, melyen bizonyos számú /kivételesen egy/ mikromásolatot helyeztek el

a: Sheet micro-opaque /opaque microcopy/

fr: Microcopie opaque /micro-opaque/ en feuille

2.2.4 Átlátszó mikrolap

Kicsinyített méretű mikrokártya, amelyet analitikai vagy bibliográfiai kártya gyanánt használnak

a: Opaque microfiche

fr: Microfiche opaque

ISO NEMZETKÖZI SZABVÁNYAJÁNLÁS TERVEZETEK

Az alábbiakban kivonatossan ismertetjük néhány ISO tervezet szövegét, amelyeket az ISO/TC 46 Sc 1. albizottság a tagállamok számára elfogadásra előterjesztett.

ISO DRAFT 482 EGYEZMÉNYES ISO JELSABLON A SOKSZOROSÍTÓ ELJÁRÁS
OLVASHATÓSÁGÁNAK VIZSGÁLATÁHOZ - UN. ISO BETŰ
/Caracteres typographique conventionnel ISO pour
essais de lisibilité. Caractere ISO/
1961. augusztus, 3 p.

Egy dokumentációs másolóeljárás sem adja vissza tökéletesen az eredeti dokumentum betűit és ábráit. A másolat olvashatóságának hiányosságaira érzékenyen reagálnak a használók, mert e hibák következménye számos formában érezhető az egyes részek azonosíthatatlanságától kezdve a hosszú olvasás okozta kifáradásig.

Ilyen módon az olvashatóság fogalma szubjektívnek látszik, és meghatározása sokkal nehezebb, mint azoké a jellegzetességeké, melyeket ezzel kapcsolatban fényképeszek és optikai szakemberek általában tekintetbe vesznek, pl. az objektív feloldóképessége, a vonalak elmosódottsága, a kép szemcsézettsége stb. A másolatok felhasználói nem válnak tudatosak ezek a jellegzetességek, ezért célszerűnek látszott az olvashatóságot kísérletekkel meghatározhatóvá tenni, és pontos mérésére tipográfiai jeleket használni. Ezek a méretükben és elhelyezésükben változó jelek főleg olvashatóság-vizsgálati tárgyak elkészítésére használatosak, és a nyomdai gyakorlatban alkalmazott vizsgálati eszközökhöz hasonlíthatók. A róluk előállított mikromásolatok az ún. mikro-vizsgálati tárgyak /micromire/.

Az ISO vizsgálati jelek legfontosabb gyakorlati alkalmazásai az alábbi kísérleteken alapulnak:

a/ Ha az ISO vizsgálati jelek bizonyos méretű csoportjáról valamely dokumentációs reprodukáló eljárással azonosítható képet készítünk, akkor feltételezhető, hogy ugyanezzel az eljárással kielégítő képet nyerhetünk hasonló méretű betűkkel nyomtatott szövegről is.

b/ Általában egy és ugyanazon ISO vizsgálati jelcsoportot a különböző olvasók lényegében azonos eredménnyel tudják azonosítani.

A vizsgálati és mikro-vizsgálati tárgyak egyrészt az olvasókészülékek előállítói, kezelői és használói számára jelentenek hasznos kutatási segédeszközt, másrészt közös alapot nyújtanak az olvasókészülékek vagy a munka minőségének megítéléséhez.

Az ISO vizsgálati jel a nyomtatott betűhöz hasonlít; mérete és alakja pontosan meg van határozva. Alakja szabályos nyolcszög két belső párhuzamos vonallal. A fekete és fehér sávok szélessége azonos. Az ISO vizsgálati jelet mérete és a sávok elhelyezésének iránya határozza meg. A vizsgálati tárgyhoz alkalmazott jelek szabványos mérete /magassága/ a mm századrészeiben:

50	63	80	100	125	160
----	----	----	-----	-----	-----

A sávok iránya a következő lehet: függőleges; vízszintes; jobbra hajló; balra hajló.

Az ISO vizsgálati jelek nem önmagukban használatosak, hanem "szavakká", "sorokká" és "szövegekké" csoportosítva. A szabványos szócsoporthoz két szóból áll, melyek mindegyike négy jelet tartalmaz. A szóbanforgó nyolc jel azonos méretű; a jelek iránya véletlenszerű. A szavak "sorokká" csoportosíthatók. A soron belül minden szó azonos méretű jelekből áll. Célszerű a méretet minden sor mellett olyan nagy számokkal feltüntetni, melyek a másolaton akkor is olvashatók,

ha a jelek esetleg már elmosódnak. Az egymást követő, megfelelő méretű jelekből álló sorok "szöveget" alkotnak és vizsgálati tárgyként használhatók.

Az ISO-jelet akkor tekintjük olvashatónak, ha a sávok iránya azonosítható. Egyes elszigetelt jelek olvashatósága vagy olvashatatlansága ritkán jelent megfelelő alapot pontos következtetések levonására. A két szóból álló csoportot akkor tekintjük olvashatónak, ha a nyolc jeltől legalább hét azonosítható. A vizsgált másolat olvashatóságának mértéke azon szóalkotó jelek méretét mutató számokkal határozható meg, melyek még azonosíthatók az említett módon.

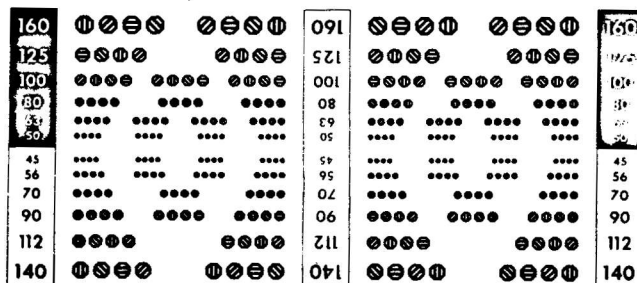
ISO DRAFT 593 MIKROKÓPIÁK OLVASHATÓSÁGI VIZSGÁLATAI. AZ ISO TÍPUSU NYOMDAI JEL LEÍRÁSA ÉS HASZNÁLATA. FÉNYKÉPEZÉSE
/Microcopies. Essais de lisibilité. Description et utilisation de la micromire ISO pour l'examen d'un appareil de lecture/
1963. február, 6 p.

Ez az ajánlás tervezet az ISO Draft 482 ajánlás tervezetben említett vizsgálati tárgy leírását és használatát tartalmazza.

Az ISO vizsgálati eszköz lényegében ISO vizsgálati jelekből alkotott szavakból áll. A különféle sorok jeleinek szélessége különböző. A fő sorozat /a mm századrészében/:

50	63	80	100	125	160
a közbeeső értékek:					
45	56	71	90	112	140

Ez a két jelsor a vizsgálati tárgy hosszanti tengelye mellett szimmetrikusan van elhelyezve.

1. ábra

ISO vizsgálati tárgy nagyított méretű másolata
/eredeti mérete 24 x 50 mm/

Az azonossági számokat a sorok elején és végén feltüntették, pl. a 45/100 mm méretű jelek a 45-ös számmal azonosíthatók. A vizsgálati eszköz 24 x 50 mm méretű elemekből - legalább három elemből - áll; hossza 150 mm.

Az ISO vizsgálati tárgy ellenőrzésére felhasználható a reprodukáló eljárás különböző szakaszaiban, mint például a dokumentum beállítás; a felvevőgépen az élesség beállítása; a megvilágítás; előhívás; másolás; átlátszó vagy átlátszatlan mikromásolat előállítása.

A vizsgálati eszköz segítségével megállapítható egy-egy eljárás alkalmassága mikromásolatok előállítására. A vizsgálati tárgy mikromásolatát 30 x - 50 x nagyítású mikroszkóppal lehet kiértékelni. A jelek akkor tekinthetők olvashatónak, ha egy jelcsoport nyolc jeléből legalább héten a sávok iránya azonosítható. A tapasztalatok azt mutatták, hogy minden latin típusú betűről ugyanolyan minőségű mikromásolat készíthető, mint az azonos eljárással reprodukált vizsgálati jelekről.

Célszerű a vizsgálati tárgyat a dokumentumok mellett lefényképezni. Mivel egyes elemei 50 mm hosszúságúak, alkalmas lehet a kicsinyítési arány megállapítására. A jelek melletti fehér és fekete mezőket fedettség-mérésekhez lehet hasznosítani.

ISO DRAFT 485 35 MM-ES MIKROFILM LEOLVASÓK LÉNYEGES JELLEMZŐI
/Essential characteristics of 35 mm microfilm
readers/
1961. szeptember, 2 p.

Ez az ajánlás tervezet kizárólag a 35 mm széles, perforált és perforálatlan mikrofilmtekercsek és mikrofilmcsikok olvasókészülékekre vonatkozik.

Az olvasókészüléket úgy kell megtervezni, hogy a könyvtár vagy dokumentációs intézet látogatója képes legyen azt némi utbaigazítás után segítség nélkül használni. Ilyen körülmények között a készüléknek alkalmasnak kell lenni az átlagos kicsinyítésű 35 mm-es mikrofilmek olvasására a készülék vagy a film megsérülése nélkül, ismételt vagy folyamatos használat esetén.

Az olvasókészüléken legyenek kivetíthetők az említett mikrofilmek különféle méretű felvételei, legalább 31,75 x 31,75 mm és 24 x 36 mm méretű felvételek. Az olvasókészülékek legyenek alkalmasak a 30 méteres mikrofilmtároló orsó elhelyezésére s a film továbbítására a film sérülésének veszélye nélkül. Ezenkívül 23 cm-t meg nem haladó hosszúságú mikrofilmcsikok befogadására is alkalmasnak kell lenni. Kíváncos, hogy rövidebb csikok, 11,5 cm hosszúságtól is olvashatók legyenek a készüléken. A filmtartószerkezet elfordíthatósága fontos követelmény a különféle elhelyezkedésű szövegek helyes beállítása érdekében.

44		
122	D 4	F 22
reprographic marking: The reprographic transfer of workshop drawings directly onto the materials, e. g. sheets of metals, to be fashioned.		
123	D 111	F 131
reprography: All of the <i>copying processes</i> (21), e. g. those using light, heat or electric radiation, also duplicating and office printing methods.		
124	D 5	F 113
resolution: The measure of the ability of an emulsion to record fine line detail or of a lens to record minute lines or points clearly, distinctly and separately. Eq. resolving power.		
resolving power; eq. resolution (124)		
125	D 140	F 88
reversal microfilm: Sensitized material which gives by a reversal process a <i>positive copy</i> (107) from a <i>positive original</i> (95).		
126	D 139	F 47
reversal process: A method of processing silver materials so that a <i>positive copy</i> (107) is obtained directly from a <i>positive original</i> (95).		
reversed; eq. laterally reversed (63)		
127	D 112	F 80
roll cassette: A container normally for film material on spools. Eq. roll magazine.		
roll magazine: eq. roll cassette (127)		
128	D 88	F 67
roll microfilm: Continuously arranged <i>microsplices</i> (67) on roll film.		

45		
8		
129	D 124	F 65
safety film: A film on non-flammable base.		
Safe®; see <i>diaso print</i> (35)		
130	D 123	F 17
security collection: A safely stored collection of <i>copies</i> (17) of documents in order to preserve proofs in the event of loss of the originals.		
self positive; eq. direct positive (41)		
131	D 33	F 121
semi-dry process: A method in which <i>copies</i> (17) are developed by a liquid but are nearly dry when delivered from the machine. 1 See <i>diaso prints</i> (35); <i>diasotype materials</i> (38). 2 The method is also used in <i>electrophotography</i> (44).		
132	D 122	F 133
sensitivity: Degree of sensitiveness to light or colours which determines the speed of a material and its type.		
133	D 121	F 132
sensitization: Making a material sensitive to light or other sources.		
sheet-microfilm: eq. <i>micro-fiche</i> (69)		
134	D 42	F 99
shelf life: The period during which sensitized material may be kept before <i>exposure</i> (57) without loss of quality.		
135	D 125	F 134
simplex: A <i>microcopying</i> (68) method using the width of the film for one set of pictures only.		
speed: eq. degree of sensitivity (25)		

2. ábra

E.ÜHLEIN "Concepts of Reprography" c.
háromnyelvű szótárának egy lapja

A rögzített nagyítású olvasókészülékek legalább 12-szeres nagyítást tegyenek lehetővé. Kívánatos, hogy ezen kívül további 40 százalékos nagyítás is elérhető legyen. A vetítőfelület legyen elég nagy arra, hogy legalább az ajánlott minimális nagyítással egy-egy mikrofilmfelvétel teljes egészében kivetíthető legyen. Az olvasókészülékek legyenek ellátva az élességállításra és a fényforrás közepére állítására szolgáló szabályozó berendezéssel.

A film hőmérséklete nem haladhatja meg a $+35^{\circ}\text{C}$ -t, ha a környező levegő hőmérséklete $20 \pm 5^{\circ}\text{C}$ és a kísérleti filmdarab, amelynek fedettsége legalább 2,0 egy órán át mozdítatlanul átvilágítva marad az olvasókészülékben.

E témakörben folyamatban lévő további nemzetközi szabványosítási munkák

Az ismertetett ajánlásokon és ajánlás tervezeteken kívül több fontos témán dolgozik az ISO TC/46 1.sz. albizottsága. Az 1964. őszre tervezett budapesti ülés bizonyára előrehaladást jelent majd a munkában lévő témák kidolgozásában. Évek óta napirenden van például a 35 mm széles mikrofilmek készítésére és tárolására vonatkozó javaslat, melyet most kiegészítenek a 16 mm széles mikrofilmekre vonatkozó előírásokkal. Ennek, - a könyvtárakat, levéltárakat és dokumentációs intézményeket igen közelről érintő témának - a szövege már elkészült, több alkalommal megtárgyalásra került, de néhány részletkérdésben még nem jött létre teljes egyetértés. Ez a szöveg tartalmazza: a megvilágítatlan negatív és pozitív mikrofilmre vonatkozó előírásokat /tekereshossz, perforáció, alapanyag/, a felvételek készítésének módját, mint pl. a képek méretét és elhelyezését a filmen, az azonosító adatok feltüntetését, a vezetőszalag hosszát, a filmcsikok hosszát és meghatározza a mikrofilmfelvevő és mikrofilmtároló orsók pontos méreteit. A mikrofilmtároló dobozok anyagára és méreteire külön tervezet kerül kidolgozásra /Filing boxes in libraries and record departments for developed microfilm rolls/.

A mikrofilmek szakszerű tárolását, megőrzését, archivális kezelését írja elő a mikrofelvételek tárolásával foglalkozó tervezet /Storage of microcopies/; tartalmazza többek között a filmben visszamaradó vegyi anyagok megállapítására vonatkozó vizsgálatokat, a filmraktár levegőjének ajánlott páratartalmát és hőmérsékletét, a filmtároló eszközök /orsók, dobozok, borítékok stb./ anyagát, a kereskedelmi és tartós megőrzésre szánt mikrofilmek ellenőrzésének módját és gyakoriságát stb.

Több évvel ezelőtt a magyar, majd a német delegáció javasolta egy többnyelvű terminológiai szótár létrehozását, amely a mikrofilm-technika szakkifejezéseit és meghatározásait áttekinthető elrendezésben több világnyelven tartalmazná. 1961-ben, majd 1963-ban az NSZK képviselői terjesztették elő az erre vonatkozó első javaslatokat. Az 1963. évi kölni ülésen elfogadták tárgyalási alapul az E.ÜHLEIN által az I. Nemzetközi Reprográfiai Kongresszus alkalmából kiadott "Be-griffe der Reprographie - Concepts of Reprography - Notions de la Reprographie" c. német, angol és francia nyelvű dokumentumot.

Az ISO TC/46 1.sz. albizottsága legközelebbi budapesti ülésén valószínűleg napirendre kerül - a fentiek kívül - az olvasókészülékek vetítőfelületi világosságának meghatározásával /Measurement of the screen luminance of microfilm readers/ és a 16 és 35 mm széles mikrofilmorsókhoz való tengelyek méretének szabályozásával /Spindles for spools and reels of 16 mm and 35 mm microfilms/ kapcsolatos tervezet.

"
"

LÁZÁR, Gy. - TÓKÉS, L.: Internationale Normen-Empfehlungen für Reprographie

Der Artikel befasst sich mit der Arbeit der Internationalen Organisation für Standardisierung /ISO/ im allgemeinen und gibt die auf dem Gebiet der Normung des Mikrofilmverfahrens und der Dokumentationsreproduktion bereits angenommenen ISO Empfehlungen und Empfehlungsentwürfe bekannt. Weiters werden die gegenwärtigen Richtungen der internationalen Standardisierung und jene Themen angeführt, die auf der im Oktober 1964 in Budapest abzuhaltenden Sitzung der Subkommission Nr.1. ISO TC 46 voraussichtlich zur Besprechung gelangen werden.

LÁZÁR, Gy. - TÓKÉS, L.: International draft recommendation of ISO on reprography

The paper deals with the general activity of the International Standard Organization /ISO/, and presents the approved ISO recommendations and recommendation drafts pertaining to the standardization of photomicrography and documentary reproduction. Subsequently, the present trends of the international standardization activity are introduced, and the topics expected to be discussed at the session of the TC 46-1 subcommittee of the ISO taking place in Budapest, in October 1964.

— " —
"